

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е
№ 55
София, 25.02.2013 година

Върховен касационен съд на Република България, Търговска колегия, в закрито заседание на двадесет и трети януари две хиляди и тринадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:	ТАТЯНА ВЪРБАНОВА
ЧЛЕНОВЕ:	КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
	БОНКА ЙОНКОВА

изслуша докладваното от съдия Камелия Ефремова т. д. № 184/2012 година

Производството е по чл. 288 ГПК. Образувано е по съвместна касационна жалба на И. В. А., П. Я. А. и Я. П. М., всички от [населено място], срещу решение № III-154 от 17.11.2011 г. по гр. д. № 1420/2011 г. на Бургаски окръжен съд, с което е потвърдено постановеното от Айтоски районен съд решение № 72 от 20.05.2011 г. по гр. д. № 1078/2010 г. С първоинстанционния акт е уважен предявеният от [фирма], [населено място] иск по чл. 135 ЗЗД за прогласяване за недействителен по отношение на него сключеният между касаторите договор за дарение на два недвижими имота – апартамент № 32 и апартамент № 33, находящи се в [населено място], [улица], вх. В, ет. 4, обективиран в нотариален акт № 63, том XVII, рег. № 12564, нот. д. № 2132/2008 г. на Нотариус Б. Д., № 324, с район на действие – района на Айтоски районен съд. Касаторите поддържат, че обжалваното решение е неправилно на всички предвидени в чл. 281, т. 3 ГПК основания. Считат, че в резултат от допуснато нарушение на съдопроизводствените правила и по-конкретно – необсъждане на доводите им за несеквестрируемост на процесните имоти и за невъзможността с тях да се постигне удовлетворяване на ищеца-кредитор поради ипотекирането им в полза на трето за спора лице / [фирма]/ – въззивният съд неправилно е приел за доказано знанието на длъжника /ответника П. Я. А./, че извършената сделка уврежда ищеца като негов кредитор. В касационната жалба е релевирано изрично оплакване и за допуснато нарушение на материалния закон /чл. 19 и чл. 25, ал. 2 СК /отм./, изразяващо се в прогласяване за относително недействителна на сделката изцяло, в т. ч. и за собствената на ответницата И. В. А. ½ идеална част, а не само за собствената на ответника-длъжник П. Я. ½ идеална част, което е в противоречие с трайно установената съдебна практика. Именно с въпроса – може ли по реда на чл. 135 ЗЗД да се обяви за недействителна цялата разпоредителна сделка, извършена с имот в режим на

съпругеска имуществена общност, за личен дълг на единия съпруг – е обосновано и допускането на касационното обжалване, като по отношение на същия се поддържат всички визирани в чл. 280, ал. 1, т. 1-3 ГПК основания, подкрепени съответно с решения на Върховен касационен съд, постановени както по реда на отменения, така и по реда на новия Граждански процесуален кодекс.

Ответникът по касация – [фирма], [населено място] – моли за недопускане на касационното обжалване, респ. за оставяне на касационната жалба без уважение по съображения, изложени в писмен отговор от 09.02.2012 г. Върховен касационен съд, Търговска колегия, Второ отделение, като взе предвид данните по делото и становищата на страните, намира следното: Касационната жалба е процесуално допустима – подадена е в преклузивния срок по чл. 283 ГПК, от надлежна страна в процеса и срещу акт, подлежащ на касационно обжалване.

За да потвърди първоинстанционното решение, с което е уважен предявеният иск по чл. 135 ЗЗД за прогласяване недействителността на договора за дарение на процесните два апартамента, обективиран в нотариален акт № 63, том XVII, рег. № 12564, н. д. № 2132/2008 г. на Нотариус Б. Д., № 324, с район на действие – района на Айтоски районен съд, въззивният съд е приел, че извършеното от ответниците И. В. А. и П. Я. А. разпореждане с процесните имоти представлява действие, увреждащо дружеството-ищец, което е в полза на лице от кръга на визираните в чл. 135, ал. 2 ЗЗД – тяхната дъщеря Я. П. М.. Решаващият състав е счел, че установената в закона презумпция за знание на ответника П. Я. за увреждащия характер на извършеното разпоредително действие не е оборена, тъй като от страна на ответниците не са ангажирани доказателства за „незнание”, а заявените от тях доводи, че процесните имоти не могат да служат като годен обект за изпълнение на дълга към ищеца поради това, че са несеквестрируеми и че са ипотекирани в полза на трето лице / [фирма]/, са преценени за ирелевантни по отношение на знанието. Като неоснователно въззивната инстанция е приела и възражението, че доколкото имотите са в режим на съпругеска имуществена общност, а дългът към ищеца е само на единия от съпрузите, то сделката не може да бъде обявена за недействителна изцяло, а само за собствената на съпруга-длъжник ½ идеална част. Съдът е аргументирал това свое становище с бездяловия характер на съпругеската имуществена общност, като е посочил, че притежаваната от съпругата-недлъжник идеална част в собствеността на процесните имоти следва да бъде съобразена при провеждане на изпълнението, предмет на изрична регламентация в Глава 44 на ГПК „Изпълнение върху вещи в СИО”. Настоящият състав намира, че са налице предпоставките по чл. 292 ГПК за отправяне предложение до Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховен касационен съд за постановяване на тълкувателно решение поради наличието на противоречие във формираната по реда на чл. 290 ГПК практика на касационната инстанция по обуславящия изхода на конкретното дело материалноправен въпрос:

Може ли за личен дълг на единия съпруг да бъде обявена за недействителна по реда на чл. 135 ЗЗД цялата разпоредителна сделка, извършена с имот в режим на съпругеска имуществена общност. В решение № 612 от 26.10.2010 г. по гр. д. № 1764/2009 г. на ВКС, III г. о. е прието, че след като имотът е съпругеска имуществена общност, а само единият от двамата съпрузи е длъжник на ищеца, то това не е пречка за предявяване и уважаване на иска за отмяна на разпоредителното действие като цяло – извод, който е аргументиран с бездяловия характер на съпругеската имуществена общност и установените в чл. 22, ал. 2 и 3 СК /отм./ правила относно разпореждането с общи вещи на съпрузите по време на брака.

В решение № 967 от 08.03.2010 г. по гр. д. № 3336/2008 г. на I г. о.; решение № 229 от 08.06.2010 г. по т. д. № 37/2009 г. на ВКС, II т. о. и решение № 566 от 18.06.2010 г. по гр. д. № 1473/2009 г. на ВКС, IV г. о. е застъпено противоположното становище – че ако дългът е личен само на единия от съпрузите, обезпечението на задълженията му се покрива само от 1/2 ид. част от общото имущество на съпрузите, поради което относителната недействителност не може да обхваща разпореждането на другия съпруг. С оглед изложеното, на основание чл. 292 ГПК, Върховен касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение

О П Р Е Д Е Л И :

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховен касационен съд да постанови тълкувателно решение по следния правен въпрос:

Може ли за личен дълг на единия съпруг да бъде обявена за недействителна по реда на чл. 135 ЗЗД цялата разпоредителна сделка, извършена с имот в режим на съпругеска имуществена общност.

СПИРА производството по т. д. № 184/2012 г. по описа на Върховен касационен съд, Търговска колегия, Второ отделение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: